

”La politique est la science de la liberté”

Pierre Joseph Proudhon (1809-1865)

 

Trong thời gian g n đ y, r t nhiều ng i đ  đã dùng câu «*T i không làm chính tr *» đ  gi i th ch  p tr ng c a m nh (th  đ , đ  t  ch i không tham gia vào sinh hoạt g y qu  tr  gi p, xin ch  k  can thiệp cho c c nhà đ u tranh d n ch    n c nh , hoặc đ  gi i th ch th i đ  l nh đ m c a h  tr ng c  nh ng bi n đ i   Việt Nam).

Câu này nh  m t đ p kh c đ c x  đ ng r ng r i trong m i tr ng h p, n  đ ng vai tr  ch c ch a kh a th n k  gi p ng i ta nhanh ch ng thoát ra nh ng c nh ng ng ng p, kh  x .

T i xin nh n đ p này đưa ra m t v i suy nghi  v n v t v  danh t  chính tr . H n nhiên, ch  Chính Tr    đ y ch  mang m t   nghĩa đ n gi n, th ng đ ng trong sinh hoạt th ng nh t của chúng ta ch  t i không đ  ki n th c  n s  ham th ch đ  lu n b n v  Chính Tr  của những chính kh ch chuy n gia, x  đ ng chính tr  đ  n m chính quy n.

Chính tr  c  mu n quên đ  c ng ch ng xong, chính tr  đ y r y chung quanh ta, bao b c, x m nh p, t c đ ng đ i s ng con ng i, d  ta c  mu n thu m nh vào v c. S ng đ y m  TV l  th y chính tr , th m th ng c ng qu  v i ph i c  ti n mang qu n đ  đ p terrorisme, năm nay thu  s  không gi m nh   i h a khi ra tranh c , c n t ng th m l  kh c. M  internet, th y tin h n 90% d n biểu M  b  phi u ch p thu n ph i ghi m c r ng buộc vi n tr  cho Việt Nam vào v i Nh n Quy n, v  nh  c m quy n Việt Nam tham  c nh n ti n m  v n đ n  p t n giáo, b t b  th ng t a, linh m c đ i t , d n th i không c  m t t  b o đ c  p.

Đ i làm gh  đ  x ng, m c h n h m qua ch t  t, ch t nh  b o n i m i l t x ng, chính ph  đ nh thu  45 xu. Ti n đ  đ  làm g i, b u c  40 tri u m a xu n năm t i, b   p thi u h t ng n s ch do đ ng c m quy n nhi m k  tr ng đ   i, cu c tr ng c u d n   năm x a đ i t ch r i Québec h nh nh  c ng đ  th m th ng m y tr m tri u. Xe buýt đ nh c ng, c n b  nghiệp đ oan c m biểu ng . Đ  l  nh ng h nh  nh chính tr  đ p vào  c, vào tim, ta d  mu n s ng nh  c  c y c ng không thoát đ c nh ng chi ph i này.

Xin nh c đi v i đ n c a Đ nh Linh ghi trên b o Ng n Th ng do nh m b n tr  ch  tr ng. Nh 

Xoay quanh đề tài chính trị

Tác Giả: C n Th Bích Ng c

Thứ Sáu, 25 Tháng 4 Năm 2008 12:52

---

văn Đinh Linh qua M năm 1975 lúc mới 11 tuổi, anh thông thạo cả hai ngôn ngữ Anh-Việt, làm thơ, viết văn, dịch sang tiếng M như ngữ truyện ngắn tiếng Việt Nam trong Đêm Lạ và Xuân ng. Hội văn quan hệ văn chương và thi ca trên văn nghệ sĩ, anh phát biểu: «*Ngôi tôi trí thức phải suy nghĩ cho đến nỗi tôi đến chỗ nhìn nhận về chính trị, vì chính trị nhúng vào tất cả các phạm vi đời sống. Nếu anh có cái nhìn khác về chính trị thì anh sẽ khó hiểu những ý tưởng khác, xã hội và đời sống nói chung*».

Đôi hiểu về chính trị chi phối sinh hoạt văn chương trong những tác phẩm nào, hãy nghe Đinh Linh: «*Cái tôi của tôi nhúng vào sinh hoạt văn chương trong những tác phẩm là cái Hội Nhà Văn. Phải ngoan ngoãn làm theo đúng các vô hiệu này... Hội Nhà Văn luôn luôn theo chiều hướng của nhà nước. Mọi khi một nhà văn nào bỏ nhà nước đàn áp thì Hội Nhà Văn lại rất bình thản và im thin thít. Thậm chí nhiều khi Hội Nhà Văn lại còn hòa theo Anh Quốc để rồi chính họ viên mình*».

Lý chuyên Đinh Linh để nhắc lại những lời của các vị khuyên bảo chúng ta không nên làm chính trị, tôi nghĩ rằng chúng ta không có tài làm chính trị, không có sức làm chính trị, nhưng không phải vì thế mà chúng ta không có thái độ và ý nghĩa và thế chấp sự có mặt của mình trên mặt đất này. Chúng ta là cái tuổi trẻ của, những người theo cha mẹ đi từ 75, kể đi sau chút ních trên thuyền nhỏ, có kẻ sanh ở bên này, ra đời ng cái visibilité nó càng lộ ra, không hề che dấu. Lúc hết công việc hàng ngày, ta càng thấy họ và ta, mà lại đáp còn mông lung bàng bạc. Hiểu cái tâm lý những người đó đề nghị trên chúng ta, «*ngôi ta*» bảo chúng ta quên đi, và «*đừng làm chính trị*»...

Và rồi, đi nghe một buổi diễn thuyết về kinh tế, ông giáo sư thao thao và phát triển kinh tế, bảo rằng hãy quên đi để xây dựng. Có người đi tới và nói dân chủ, xã hội như một điếu u kiêu n tới yếu để phát triển, ông nói ông không làm chính trị. Về sau mới biết ông đi du học bằng tiền của miền Nam, bây giờ được các người và cho một ân huệ, ông chấp nhận làm bài học chiều để «*quên đi*» của cựu Thủ tướng Võ Văn Kiệt, trong lúc ông của ông vẫn một sát người có lòng yêu nước, vẫn kiêu hãnh với kỷ niệm này n hàng năm hàng tháng... Không biết ông và ông Kiệt có mắc chứng Alzheimer?

Xoay quanh đề tài chính trị

Tác Giả: C&#n Th& B&ch Ng&c

Thứ Sáu, 25 Tháng 4 Năm 2008 12:52

Vi&#h&i ngo&#i, nhi&#u ng&#i c&#l&ng quy&#n ti&#n c&#u l&t, c&#u đ&#i, c&#u tr&#em b&#t h&#nh, khuy&#t t&#t, nh&#ng khi đ&#t v&#n đ&# t&#ng tr&# nh&#ng ng&#i v&# t&#i trong v&#ng lao lý thì l&#i vi&#n c&# không làm chính trị. Trong ph&#m vi y gi&#i trong n&#c, B&#c sĩ Ph&#m H&#ng S&#n đ&#ng l&# có th&# s&#ng sung túc, nh&#ng l&#i m&#nh mi&#ng ch&#ng l&#i đ&#c tài, b&# b&# tù năm m&#i năm, cách ly gia đình, nh&#n quà ti&#p t&# c&#a v&# qua công an mà không đ&#c cho phép g&#p m&#t; có th&# nào anh s&# b&# ch&# tr&#ng «không làm chính trị» b&# quên trong l&# nh&# o mùa đông mi&#n B&#c? Không ch&# Ph&#m H&#ng S&#n, bao nhiêu ng&#i tr&# đ&#ng l&#a tu&#i can đ&#m h&# hào dân ch&# hóa gi&#a lòng đ&#ch cũng đang b&# hành h&# ch&#n lao tù. Xin hãy đ&#ng quên nh&#ng chi&#n sĩ can tr&#ng này.

Th&#t ra ch&# nghĩa *Quên*, và *không làm chính trị* n&#u ta áp đ&#ng đ&#c, có l&# s&# làm cho cu&#c s&#ng bên này thanh th&#n h&#n. Ta không còn ph&#i nh&#c nh&#i b&#n tâm ta ch&# là m&#t thi&#u s&# may m&#n đ&#c h&#ng nh&#ng ti&#n nghi v&#t ch&#t, tâm linh trong khi 80 tri&#u đ&#ng bào đã 32 năm qua, ao &#c đ&#c m&#t ph&#n n&#p s&#ng an bình no &#m c&#a chúng ta t&#i h&#i ngo&#i. N&#u quên đ&#c, ta không còn ph&#i nghĩ đ&#n hàng trăm ngàn n&#n nhân đã v&#i mình đ&#i bi&#n sâu hay đã sa tay h&#i t&#c cũng ch&# vì hai ch&# T&# do, m&#t danh t&# đã tr&# thành quá bình th&#ng quen thu&#c v&#i chúng ta. Ch&# s&# m&#t lúc nào đó, qu&# h&#ng v&#n chìm trong s&#c c&# máu b&#o tàn, đ&#t n&#c ch&#ng ch&#ng nh&#ng b&#c đi l&#c h&#u trong khi c&# th&# gi&#i đang chuy&#n mình v&#n đ&#n ánh sáng văn minh, Vi&#t Nam s&# không còn là ni&#m t&# hào c&#a các th&# h&# sau này. B&#i nh&#ng trang s&# hào hùng c&#a h&#n 4000 năm đ&#ng n&#c đã không bao gi&# đ&#c bi&#t đ&#n. Ngay tr&#c m&#t nhi&#u ng&#i đã r&#t th&# v&#i v&#n m&#ng đ&#t n&#c. Ta s&# có t&# h&#i ta đã gi&# ph&#n nào trách nhi&#m tr&#c s&# suy vong này. Ngay chính gi&# phút này, có bao gi&# ta t&# h&#i t&#i sao Vi&#t Nam đã không n&#i g&#t các n&#c đ&#n anh trong ng&#n trào dân ch&# c&#a th&#p niên 90. Qua ng&#n sóng dân quy&#n này, bao thành trì c&#ng s&#n kiên c&# nh&#t đã b&# s&#p b&#i nh&# b&#c t&#ng ô nh&#c Bá Linh và nh&#ng b&#c t&#ng Lê-nin kh&#ng l&#. Đ&#c, Nga và nhi&#u n&#c Đ&#ng Âu khác đã thoát ra đ&#c g&#ng k&#m C&#ng s&#n, tìm v&# th&# gi&#i t&# do. T&#t nhiên, câu tr&# l&#i ch&#a đ&#ng nhi&#u &#n s&# ph&#c t&#p. Nh&#ng có bao gi&# ta đ&#t v&#n đ&#: s&# th&# c&#a nhi&#u đ&#ng bào l&#u vong cũng là m&#t ph&#n c&#a bài đáp s&# ???

C&#ng đ&#ng ng&#i Vi&#t h&#i ngo&#i có th&# tr&# thành h&#u ph&#ng m&#nh m&# cho công cu&#c đ&#u tranh ki&#n t&#o dân ch&#. Đ&#i đa s&# gi&#i tr&# l&#u vong là thành ph&#n tinh hoa c&#a dân t&#c khi&#n các đoàn th&# Vi&#t Nam t&# n&#n c&#a m&#i l&#p tu&#i h&#i đ&# nh&#ng đi&#u ki&#n thi&#t y&#u: nhân l&#c và tài l&#c l&#i thêm kh&# năng v&#n đ&#ng đ&# lu&#n th&# gi&#i. Có s&# h&#u thu&#n h&#ng m&#nh nh&# th&#, tinh th&#n nh&#ng ng&#i trong n&#c càng thêm ph&#n ch&#n. S&#c m&#nh qu&#n chúng luôn là vũ khí l&#i h&#i có th&# l&#t đ&# m&#t chính th&# b&#o quy&#n.

Chúng ta may m&#n đã có l&#ch s&# phong phú c&#a m&#t dân t&#c hào hùng. H&#i Ngh&# Di&#n H&#ng là

Xoay quanh đề tài chính trị

Tác Giả: C&#n Th& B&ch Ng&c

Thứ Sáu, 25 Tháng 4 Năm 2008 12:52

---

ch&ng tích c&a tinh th&n b&t khu&t c&a toàn dân Vi&t. B&n ph&n c&a chúng ta là ti&p t&c b&c đi c&a ti&n nhân. Hãy đ& l&ch s& sau này khi vi&t v& chúng ta s& là nh&ng ng& i tha h&ng nh&ng luôn hoài ni&m xây đ&p cho m&t x& s& nghèo nàn o&n o&i đ&i vòng k&m t&a c&a gông cùm đ&. Đ&ng đ& l&ch s& phê phán chúng ta nh& nh&ng k& may m&n nh&ng đã b& ru mê b&i nh&ng ti&n nghi êm ái. Đ&ng đ& l&ch s& nói v& m&t t&p th& l&u vong l&ng l&o v&i nh&ng chia r&, r&t h&ng h& tr&c bao tr&m luân n&i đ&t m&.

V&i nh&ng lý do nêu trên, tôi e r&ng ta không th& và không nên quên nh&ng xu&t x& c&i ngu&n c&a mình. Ngày bé tôi v&n ghét và s& hai ch& Chính Tr&. Nh&ng t& khi khoác vào ng& i danh hi&u t& n&n chính tr&, thì hai ch& này đã dính vào đ&i ta nh& m&t nghi&p v&n, nh& m&t ràng bu&c quá kh& hi&n t&i và t&ng lai. Nh& đ& an &i, m&t nhà văn đã nói: *«Làm chính trị trong nghĩa nhân bản, là cùng ng& i khác hành đ&ng đ& t&o đ&i u ki&n cho con ng& i h&c làm ng& i, thành ng& i, không ng&ng phát tri&n nhân tính c&a mình, c&a đ&ng lo&i. Vì chính trị trong nghĩa sâu s&c c&a nó, là kích th&c c& b&n nh&t c&a con ng& i»*.

Theo thi&n ý, n&u làm chính trị có th& mang l&i s& t& do dân ch& cho 80 tri&u ng& i Vi&t Nam, có th& c&u l&y m&t đ&t n&c Vi&t Nam đang c&n ki&t trong đói kh&, b&nh ho&n, đ&t nát, đ& Sài-gòn không còn là thành ph& H& Chí Minh v&i nh&ng băng ho&i buôn ng& i, ăn xin, tham ô; n&u làm chính trị có th& t&o đ&i u ki&n cho các em nh& th& thái đ&n tr&ng thay vì lê l&t ngoài đ&ng ph& tìm k& m&u sinh, có th& mang l&i cho dân Vi&t m&t đ&i s&ng t& duy an &n thay vì luôn ph&p ph&ng nh&p th& trong lo âu s& hãi; vâng, tôi xin t& b& thành ki&n ngày x&a đ& xin đ&c h&c làm chính trị. Xin các b&c tr&ng th&ng còn tâm huy&t dân t&c ch& cho m&t h&ng đi. Xin các v& hãy ch&ng t& cho con em mình là các v& đã không bao gi& quên.

Theo tinh th&n này, tôi xin ghi l&i n&i đây lòng c&m ph&c đ&i v&i chí khí thép gan c&a h&n 50 h&i đoàn b&n tr& bên tr&i Úc trong công cu&c v&n đ&ng v&a qua bu&c đài truy&n hình SBS ph&i đ&ng ch& ngay t&c kh&c vi&c phát hành ch&ng trình th&i s& c&a VTV4 nhi&m đ&y tính cách tuyên truy&n cho C&ng S&n Vi&t Nam. Khí th& c&a các b&n có th& chẳng là m&t b&ng c& h&ng h&n là các b&c cha m& đã luôn nh& và trao l&i cho th& h& tr& m&t truy&n th&ng đ&u tranh cho chính nghĩa.

Bây gi& tôi không mu&n quên, và cũng không đ&c n&a.